
Verslag SCCM auditordagen ISO 45001 editie 2017

De overtuiging -en ervaring- van SCCM is dat elke organisatie (hoe klein ook) betere arboprestaties behaalt door het gebruik van de plan-do-check-act aanpak uit de OHSAS 18001 en ISO 45001

Copyright SCCM

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden openbaar gemaakt en/of verveelvoudigd door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SCCM.

Disclaimer

De inhoud van deze brochure is met uiterste zorg samengesteld, desondanks kunnen fouten en onvolledigheden niet geheel worden uitgesloten. SCCM aanvaardt derhalve geen enkele aansprakelijkheid, ook niet voor directe of indirecte schade ontstaan door of verband houdend met het gebruik van de inhoud van deze uitgave.

Verslag SCCM auditordagen

ISO 45001 editie 2017

13 en 16 februari 2017

Discussie over praktijksituaties

Inleiding

Op 13 en 16 februari 2017 hebben de SCCM auditordagen voor OHSAS 18001/ISO 45001 plaatsgevonden. Deze zijn toegankelijk voor auditors die werken voor de bij SCCM aangesloten certificatie-instellingen. Sinds 2009 organiseert SCCM jaarlijks deze auditordagen voor OHSAS 18001. Sinds 2015 is tijdens de OHSAS 18001-auditordagen ook uitgebreid aandacht besteed aan de ISO 45001-norm. In 2017 hebben de besproken cases betrekking gehad op de interpretatie van onderdelen van de ISO 45001.

Aan de auditordagen 2017 hebben in totaal 55 OHSAS 18001/ISO 45001-auditors deelgenomen.

Doel van de auditordagen

Het doel van de auditordagen is om de kennis over een bepaald arbo-onderwerp te verdiepen en om door bespreking van praktijksituaties ervaringen uit te wisselen en de werkwijze van de bij SCCM aangesloten certificatie-instellingen bij de uitvoering van OHSAS 18001/ISO 45001-audits te harmoniseren op basis van het certificatieschema van SCCM.

Voor de auditordagen verzamelt SCCM praktijksituaties die worden omgezet in casusbeschrijvingen met vragen hoe te handelen. Een deel van de auditordagen bestaat uit het onderling discussiëren over de gewenste handelwijze en het uitwisselen van ervaringen. Tegelijkertijd wordt daarmee de bekendheid met de inhoud van het OHSAS 18001/ISO 45001-certificatieschema vergroot. Ook komen er aandachtspunten naar voren voor de verbetering van onderdelen van het certificatieschema. Deze aandachtspunten worden ingebracht bij het Centraal College van Deskundigen (CCvD). Het CCvD kan besluiten tot aanpassing of aanvulling van het OHSAS 18001/ISO 45001-certificatieschema, bijvoorbeeld wanneer tijdens de discussies grote verschillen van benadering naar voren komen.

Thema auditordagen 2017

Tijdens de auditordagen 2017 is aandacht besteed aan de laatste ontwikkelingen en wijzigingen in de ISO 45001-norm. In de ochtend heeft Marc Reerink een presentatie horizontaal en verticaal transport verzorgd en hebben de auditors hun kennis over arbowet- en regelgeving getoetst. In de middag is aan de hand van cases gesproken over de interpretatie van de ISO 45001-norm.

Evaluatie auditordagen ISO 45001 editie 2017

De deelnemers aan de auditordagen 2017 hebben deze dag als zeer positief ervaren. De aanwezige auditors hebben de kwaliteit van de auditordag met een hoog rapportcijfer gewaardeerd. Gemiddeld werden de dagen met een 7,3 beoordeeld.

Stichting Coördinatie Certificatie Milieu- en arbomanagementsystemen (SCCM)

SCCM werkt samen met het bedrijfsleven, overheden, certificatie-instellingen en andere belanghebbenden aan een eenduidig en gewaardeerd certificaat voor ISO 14001 (milieu), EMAS (milieu), ISO 50001 (energie) en OHSAS 18001/ISO 45001 (arbo). SCCM stelt daarvoor onder andere de 'spelregels' voor het certificeren op (zogenaamde certificatieschema's). Alle activiteiten van SCCM zijn gericht op het gebruik van managementsystemen om de prestaties van bedrijven en organisaties te verbeteren, risico's te beheersen en de relatie met klanten en overheden te versterken. Met een gecertificeerd managementsysteem leggen organisaties de basis voor duurzaam ondernemen. www.sccm.nl is het centrale informatiepunt. Naast overzichten van gecertificeerde organisaties en aangesloten certificatie-instellingen staan op de website hulpmiddelen en tips voor het invoeren van een managementsysteem.

Uitkomsten van bespreking praktijksituaties

In kleine groepen hebben de deelnemers over de cases en vragen gediscussieerd. Na de discussies zijn de uitkomsten in een plenaire sessie besproken. Dit verslag geeft per vraag de gewenste handelwijze weer. Het verslag is op 28 juni 2017 door het CCvD geaccordeerd.

Op de website van SCCM zijn alle cases die in de loop der jaren tijdens de auditordagen ISO 14001 en OHSAS 18001/ISO 45001 zijn besproken toegankelijk gemaakt met de gewenste antwoorden. Per onderwerp en per jaar kunnen selecties uit de behandelde cases worden gemaakt.

De volgende onderwerpen zijn tijdens de auditordagen aan bod gekomen:

ONDERWERP	CASENUMMER
→ Procedures en processen	1
→ Toepassingsgebied en reikwijdte van arbomanagementsysteem	2
→ Planning/bepaling van risico's en kansen	3
→ Arbeidshygiënische strategie	4
→ Consultatie en participatie	5

Bij de casevragen worden teksten uit de ISO/DIS 45001 (publicatie febr. 2016) gebruikt. Wanneer daar woorden in zijn doorgestreept, betekent dit dat deze waarschijnlijk zullen wijzigen in de 2e DIS-versie welke in het voorjaar van 2017 wordt gepubliceerd.

De vragen zijn beantwoord aan de hand van een bedrijfsbeschrijving van het fictieve bedrijf Tuba technische handelsonderneming B.V. in de bijlage.

I Procedures en processen

1

TOELICHTING 1

In de ISO/DIS 45001 wordt op een groot aantal plaatsen om een 'proces' gevraagd. Een proces is gedefinieerd als: geheel van samenhangende of elkaar beïnvloedende activiteiten dat input omzet in output. Daarbij staat in de norm de opmerking dat een proces al dan niet gedocumenteerd kan zijn.

In de OHSAS 18001 (en ISO/DIS 45001) wordt de term procedure als volgt gedefinieerd: een gespecificeerde wijze van het uitvoeren van een activiteit of proces.

1

VRAAG 1A T/M 1B

- 1A Wat is nu het praktische verschil tussen een procedure en een proces? Bijvoorbeeld in OHSAS 18001, 4.4.3.2 (Participatie en overleg) wordt om een procedure gevraagd en in ISO 45001, 5.4 (Participation and Consultation) wordt om een proces gevraagd. Zou Tuba iets moeten aanpassen omdat ISO 45001 een proces vereist?
- 1B In ISO/DIS 45001 art. 8.4 staat: The organization shall establish controls to ensure that the procurement of goods (for example products, hazardous materials or substances, raw materials, equipment) and services conform to its OH&S management system requirements.

Tekst verwacht in 2e DIS:

The organization shall establish, implement and maintain process(es) to control the procurement of products and services in order to ensure their conformance with its OH&S management system.

Wat is het praktische verschil voor Tuba dat in de 2e DIS met betrekking tot procurement een proces wordt vereist en in de 1e DIS niet. Moet een organisatie door de toevoeging iets extra doen? En zo ja, wat?

- 1A Zowel een proces als een procedure zijn erop gericht dat een bepaald onderdeel van de norm op een beheerste wijze tot stand komt. Vastgesteld wordt wie wanneer welke activiteiten verricht die ervoor zorgen dat een onderdeel van het managementsysteem wordt uitgevoerd. De verschillen zijn derhalve theoretisch van aard en hebben geen praktische gevolgen.
- 1B Wanneer een 'proces' wordt vereist, betekent dit dat de organisatie moet hebben vastgesteld hoe, wanneer, door wie bepaalde acties worden genomen die ervoor zorgen dat het betreffende onderdeel van de norm wordt uitgevoerd en bepaalde 'output' wordt geleverd. Ingeval er geen proces is vereist, moet de organisatie ervoor zorgen dat het betreffende onderdeel van de norm wordt uitgevoerd en bepaalde 'output' wordt geleverd.
- Voor de uitvoering van de audit maakt het wel/niet vereisen van een proces groot verschil:
- Ingeval er geen proces is vereist, kan tijdens de audit alleen beoordeeld worden of de vereiste 'output' aanwezig is;
  - Ingeval er wel een proces is vereist, kan tijdens de audit worden gevraagd hoe, wanneer, door wie bepaalde acties worden genomen die ertoe leiden dat de output op een beheerste wijze tot stand komt. Mogelijk is dit proces ook schriftelijk vastgelegd.

---

2 Toepassingsgebied en reikwijdte van arbomanagementsysteem

2

VRAAG 2A T/M 2E

2A Bij de bepaling van het toepassingsgebied en de reikwijdte van het arbomanagementsysteem zijn de definities van 'werkomgeving' in OHSAS 18001 en 'workplace' en 'worker' uit ISO 45001 van belang.

Bij het bepalen van de grenzen van het arbomanagementsysteem zijn bij OHSAS 18001 de volgende artikelen relevant:

- 3.23: Werkomgeving: elke fysieke omgeving waar werkgerelateerde activiteiten worden uitgevoerd onder het gezag van de organisatie. Opm.: rekening houden met arbo-effecten op personeel dat bijvoorbeeld op reis of onderweg is, die op het terrein van een klant werken of die thuis werken.
- Bij de procedure(s) voor gevarenidentificatie en risicobeoordeling moet rekening worden gehouden met: b) activiteiten van alle personen die toegang hebben tot de werkomgeving (met inbegrip van aannemers en bezoekers).

Bij het bepalen van de grenzen van het arbomanagementsysteem zijn bij ISO 45001 de volgende artikelen relevant:

- 3.6 workplace: place under the control of the organization (3.1) where a person needs to be or to go by reason of work. Note 1 to entry: The organization's responsibilities under the OH&S management system (3.11) for the workplace depends on the degree of control over the workplace.
- 3.3 worker: person performing work or work-related activities that are under the control of the organization (3.1) Note 1 to entry: Persons perform work or work-related activities under various arrangements, paid or unpaid, such as regularly or temporarily, intermittently or seasonally, casually or on a part-time basis. Note 2 to entry: Workers include top management (3.12), managerial and non-managerial persons. Note 3 to entry: The work or work-related activities performed under the control of the organization may be performed by workers employed by the organization, or other persons, including workers from external providers, contractors, individuals, and situations where the organization has some degree of control over the workers such as agency workers.

De KAM-manager van Tuba constateert dat in OHSAS 18001 en de ISO 45001 de definities voor respectievelijk werkomgeving en workplace niet hetzelfde zijn. De vraag is alleen of er voor Tuba ook praktische verschillen zijn die consequenties hebben voor het bepalen van het toepassingsgebied en de invulling van het arbomanagementsysteem. De conclusie van Tuba is dat er geen consequenties zijn. Bent u het daarmee eens?

- 2B Een deel van de activiteiten van Tuba vindt plaats op de locatie van de klant. Machines worden daar geïnstalleerd, onderhouden, gekeurd en gekalibreerd. In het bestaande arbomanagementsysteem wordt onderkend dat er gevaren zijn bij deze werkzaamheden, deze zijn echter niet anders dan de gevaren op de eigen locatie. Door de opleiding van monteurs en het beschikbaar stellen van PBM's en materiaal om machines te tillen/verplaatsen wordt hierin voorzien.

Tuba heeft met betrekking tot de uitvoering van de activiteiten bij klanten een aantal vragen:

- Is bij de uitvoering van werkzaamheden bij klanten sprake van een 'multi-employer workplace' waarvoor in 8.1.1 de eis is opgenomen dat 'the organization shall ~~implement a process for~~ coordinate ~~ing~~ the relevant parts of the OH&S-management system with the other organizations'?
- Is het mogelijk om de activiteiten bij klanten niet op te nemen in het toepassingsgebied van het arbomanagementsysteem op basis van art. 4.3?

4.3 Determining the scope of the OH&S management system

The organization shall determine the boundaries and applicability of the OH&S management system to establish its scope.

When determining this scope, the organization shall consider:

- a) consider the external and internal issues referred to in 4.1;
- b) take into account the requirements referred to in 4.2;
- c) take into account the work-related activities planned or performed.

Once the scope is defined, the OH&S management system shall include activities, products and services within the organization's control or influence that can impact the organization's OH&S performance.

- Het voorstel is om in de 2e DIS-versie in de laatste alinea van 4.3 het eerste deel van de zin te schrappen. Het betreft 'Once the scope is defined'. Verandert het schrappen van dit deel van de zin het antwoord op de vorige vraag?

- 2C Op basis van art. 8.4 dient Tuba maatregelen te nemen dat de inkoop van goederen en diensten verloopt volgens de eisen in het arbomanagementsysteem.

8.4 Procurement

The organization shall establish, ~~implement and maintain process(es) to~~ controls the procurement of products and services in order to ensure that the procurement of goods (for example products, hazardous materials or substances, raw materials, equipment) and services ~~conformance to~~ with its OH&S management system requirements.

Omdat Tuba een handelsonderneming is speelt de inkoop een belangrijke rol. Tuba vraagt zich af wat de betekenis van deze eis in de norm is. Moeten hier de arbogevaren en –risico's van zowel de producten voor eigen gebruik als de producten die worden verhandeld worden meegenomen?

2D Op basis van art. 8.3 dient Tuba de uitbestede processen te beheersen.

8.3 Outsourcing

The organization shall ensure that outsourced processes affecting its OH&S management system are controlled. The type and degree of control to be applied to these process(es) shall be defined within the OH&S management system.

NOTE Consultation with external providers can assist an organization to address any impact outsourcing has on its OH&S performance. The type and degree of control of an outsourced process are part of the OH&S management system, wherever the process is carried out at the workplace.

Voor Tuba is de vraag wat tot de uitbestede processen moet worden gerekend. Het transport wordt door Tuba uitbesteed. Daarbij is wel onderscheid tussen:

- transport (en plaatsing) van zwaardere machines;
- pakketpost.

Pakketpost valt voor Tuba onder procurement (art. 8.4). Het transport van zwaardere machines beschouwt Tuba als een uitbesteed proces. Bent u het daarmee eens of zou dit ook als inkoop kunnen worden beschouwd?

Wat zijn typen en niveaus van beheersing die Tuba zou kunnen toepassen bij het uitbestede transport van zware machines?

2E Tuba schakelt een schoonmaakbedrijf in om zowel de kantoren, magazijnen en werkplaats schoon te maken. Het is een gespecialiseerd schoonmaakbedrijf. Het schoonmaakbedrijf werkt op de kantoren buiten de kantoortijden en op de overige plaatsen tijdens werktijd. Moet de schoonmaak als een dienst worden beschouwd die wordt ingekocht of moet het schoonmaakbedrijf als 'contractor' worden beschouwd?

8.5 Contractors

The organization shall establish (a) process(es) to identify identify and communicate the hazards and to evaluate and control the OH&S risks, arising from the:

- a) contractors' activities and operations to the organization's workers;
- b) organization's activities and operations to the contractors' workers;
- c) contractors' activities and operations to other interested parties in the workplace;
- ~~d) contractors' activities and operations to contractors' workers.~~

The organization shall establish and maintain (a) process(es) to ensure that the requirements of the organization's OH&S management system are met by contractors and their workers. These process(es) shall include the occupational health and safety OH&S criteria for selection of contractors.

2A De verschillen in tekst hebben geen praktische gevolgen voor het bepalen van het toepassingsgebied en de reikwijdte van het managementsysteem.

- 2B → 1e bullit (is er sprake van ‘multi-employer workplace?’): nee, dit zou aan de orde wanneer er meerdere externe partijen bij de uitvoering van de opdracht betrokken zijn. Wel dient Tuba zich te conformeren aan de bij de klant geldende regels met betrekking tot arbeidsomstandigheden en veiligheid.
- 2e bullit (is het mogelijk ‘levering bij klant’ uit te sluiten): nee, de aflevering/installatie bij de klant is een integraal onderdeel van de activiteiten van Tuba en kan niet worden uitgesloten.
- 3e bullit (heeft schrappen ‘once scope is defined’ gevolgen): nee, dit heeft geen gevolgen. Er staat namelijk niet dat het alle activiteiten, producten of diensten moet bevatten. Het zou de alinea daarvoor over het bepalen van de scope ook overbodig maken.
- 2C Processen met betrekking tot de inkoop van producten en diensten hebben betrekking op producten en diensten die mogelijk een gevolg hebben voor de arbeidsomstandigheden van het personeel. Een organisatie kan er vrijwillig (tenzij er specifieke wettelijke eisen van toepassing zijn) voor kiezen om ook de invloed van de geleverde producten en diensten op de arbeidsomstandigheden bij derden in het toepassingsgebied van het managementsysteem op te nemen. In dat geval zal dit ook een bredere benadering van de inkoop tot gevolg hebben.
- 2D Het onderscheid tussen inkoop en uitbesteding is niet altijd even scherp. Wanneer het om producten gaat betreft het meestal inkoop. Er worden dan vooral eisen aan de output gesteld en niet aan de wijze waarop een product tot stand komt. Bij uitbesteding worden zowel eisen gesteld aan de output als aan het proces waarmee de output tot stand komt. Het betreft vaak een dienst. Een andere invalshoek is in hoeverre de activiteit ook expliciet genoemd is in het vastgelegde toepassingsgebied van het managementsysteem. Indien het in het toepassingsgebied is opgenomen, is er sprake van ‘uitbesteding’. Het besluit van Tuba om pakketpost als ‘inkoop’ en het transport van zwaardere machines als ‘outsourcing’ te kwalificeren is een goede invulling. Bij het transport en plaatsing van zwaardere machines kunnen verschillende vormen van beheersing worden toegepast:
- In de opdracht aan de transporteur kunnen eisen worden gesteld aan de uitvoering.
- Er kunnen werkinstructies worden opgesteld waaraan de transporteur zich moet houden.
- Werknemers van de transporteur kunnen vooraf worden getraind door Tuba.
- Tuba kan checklists opstellen die door de transporteur moeten worden gehanteerd/ingevuld.
- Het werk van de transporteur kan steekproefsgewijs worden gecontroleerd/geobserveerd door Tuba.
- Tuba kan de klanten benaderen om de tevredenheid over de aflevering en plaatsing te onderzoeken.
- 2E Een belangrijk kenmerk van een ‘contractor’ is dat deze werkzaamheden uitvoert op de locatie van de organisatie. Meestal worden deze werkzaamheden uitgevoerd op het moment dat er ook werknemers van de organisatie op de locatie zijn. Wanneer dat het geval is, kunnen de werkzaamheden van de contractor ook arbogeveven en -risico’s tot gevolg hebben voor de werknemers van de organisatie waarvoor de contractor werkt. En andersom kunnen de activiteiten van de organisatie invloed hebben op het personeel van de contractor.
- In het geval van Tuba worden de schoonmaakwerkzaamheden deels in- en deels buiten de werktijden uitgevoerd. Voor het deel dat er binnen werktijd wordt schoongemaakt moet het schoonmaakbedrijf als contractor worden beschouwd.

---

3 Planning/bepaling van risico's en kansen

3

TOELICHTING 3

Op basis van ISO 45001 art. 6.1.1 dient een organisatie risico's en kansen te bepalen. Bij het bepalen van de risico's en kansen moet de organisatie rekening houden met/in overweging nemen:

- issues uit 4.1, eisen en verwachtingen uit 4.2 en scope uit 4.3;
- de OH&S-gevaren en de daaraan verbonden OH&S-risico's/-kansen;
- de van toepassing zijnde wet- en regelgeving en andere eisen;
- risico's en kansen gerelateerd aan het functioneren van het arbomanagementsysteem.

Tuba heeft de volgende aanpak voor ogen om invulling te geven aan art. 6.1.1.:

- Een document wordt opgesteld waarin de issues en eisen en verwachtingen van belanghebbenden worden samengevat. Dit krijgt de vorm van een SWOT-analyse. Deze geeft dan de risico's en kansen weer.
- Voor de OH&S-gevaren en daaraan verbonden OH&S-risico's/-kansen wordt het bestaande risicomodel gebruikt. De risico's zijn alle items die in het 'rode' gebied vallen. Kansen zijn alle items in het 'oranje' gebied.
- Met betrekking tot wet- en regelgeving is de conclusie dat er geen risico's en kansen zijn omdat aan alle wettelijke eisen in principe wordt voldaan.
- Met betrekking tot het functioneren van het arbomanagementsysteem heeft Tuba de volgende risico's en kansen gedefinieerd:
  - risico's: 1) wisselingen van personeel en groei personeel waardoor ervaring/ competenties onvoldoende zijn; 2) ziekte KAM-manager; 3) ontbreken ervaring voor interne audits;
  - kansen: 1) minder ziekteverzuim; 2) meer werkplezier.

3

VRAAG 3

- 3 Is de invulling die Tuba zo geeft aan art. 6.1.1 acceptabel? Zo ja, wat zijn nog eventuele verbeterpunten? Zo nee, waarom is het niet acceptabel en wat moet worden verbeterd?

- 3 De invulling van Tuba is niet acceptabel. De volgende punten behoeven verbetering:
- Een SWOT-analyse kan worden gebruikt om interne en externe issues te inventariseren en vast te leggen. Tuba zal echter op basis van de SWOT-analyse nog moeten bepalen welke OH&S-risico's en -kansen opgepakt worden.
  - Kansen zijn mogelijkheden om de OH&S-prestaties te verbeteren. Met een risicomodel wordt de prioriteit vastgesteld van gevaren op basis van de kans dat het optreedt en het mogelijke effect. Een kans is niet een risico met een lage prioriteit.
  - Naast wettelijke eisen zijn er waarschijnlijk ook nog andere eisen waarmee Tuba rekening moet houden. Deze worden niet benoemd.

---

4 Arbeidshygiënische strategie

4 TOELICHTING 4

In OHSAS 18001 is in 4.3.1 opgenomen dat bij het bepalen van beheersmaatregelen rekening moet worden gehouden met het terugdringen van risico's overeenkomstig de arbeidshygiënische strategie.

In ISO 45001 komt de arbeidshygiënische strategie terug in hoofdstuk 8 (uitvoering). Op basis van 8.1.2 dient een proces te worden vastgesteld waarmee beheersmaatregelen worden bepaald op basis van de arbeidshygiënische strategie.

8.1.2 Eliminating hazards and reducing OH&S risks Hierarchy of controls

The organization shall establish, implement and maintain (a) process(es) for the elimination of hazards and determine controls for achieving reduction of in OH&S risks using the following hierarchy of control: a) .....e)

In art. 6.1.4 (Planning action) staat ook een verwijzing naar 8.1.2.

The organization shall take into account the hierarchy of controls (see 8.1.2) and outputs from the OH&S management system when planning to take action.

Tuba heeft in de procedurebeschrijving voor de bepaling van maatregelen naar aanleiding van de risicobepaling in OHSAS 18001 vastgelegd dat de maatregelen worden bepaald op basis van de arbeidshygiënische strategie. Dat dit ook zo wordt toegepast blijkt ook uit de maatregelen die in het overzicht van risico's zijn opgenomen.

4 VRAAG 4

- 4 Dient Tuba technische handelsonderneming B.V. aanpassingen te doen om te voldoen aan de eis in ISO 45001 art 8.1.2 met betrekking tot de toepassing van de arbeidshygiënische strategie?

4 GEWENSTE BENADERING 4

- 4 De benadering van Tuba is acceptabel.

---

5 Consultatie en participatie

5 TOELICHTING 5

Op basis van OHSAS 18001 art. 4.4.3.2 dient de organisatie een procedure te hebben voor de participatie van medewerkers. In ISO 45001 wordt gevraagd om een proces vast te stellen, implementeren en onderhouden voor de consultatie en participatie van personeel en eventuele werknemersvertegenwoordiging.

In ISO 45001 5.4 worden naast het scheppen van randvoorwaarden (tijd, training, toegang tot informatie) ook inhoudelijke onderwerpen genoemd waar de organisatie extra moeite moet doen voor participatie en consultatie van 'non-managerial' personeel.

- Participatie is in ISO 45001 gedefinieerd als: betrokkenheid bij besluitvorming. Consultatie als: zoeken van visies voor een besluit wordt genomen. In OHSAS 18001 zijn de begrippen participatie en overleg niet gedefinieerd.
- Beleid moet commitment tot consultatie en participatie van personeel en haar vertegenwoordigers bevatten (5.2 f).
- Tijdens de directiebeoordeling zullen trends met betrekking tot consultatie en participatie in overweging moeten worden genomen (in OHSAS 18001 waren resultaten van participatie en overleg input voor de directiebeoordeling).

5.4 Consultation and participation of workers ~~and consultation~~

The organization shall, establish, implement and maintain process(es) for consultation and participation (~~including consultation~~) of workers at all applicable levels and functions, and where they exist, workers' representatives in the development, planning, implementation, performance evaluation and actions for improvement of the OH&S management system ~~by workers at all applicable levels and functions and where they exist, workers' representatives.~~

5 VRAAG 5A T/M 5B

- 5A Volgens de definitie in 3.4 betekent participatie 'betrokkenheid bij besluitvorming'. Tuba technische handelsonderneming B.V. vraagt zich af hoe ze invulling moet geven aan het begrip 'participatie':
- Wanneer is er sprake van betrokkenheid bij besluitvorming? Moet personeel dan ook een stem hebben?
  - Bij welke onderwerpen is participatie van personeel minimaal noodzakelijk?

Reactie 13 en 16 februari 2017:

Een bedrijf moet minimaal aan de eisen van de WOR voldoen. De WOR regelt in NL zowel voor bedrijven >50 werknemers die een OR moeten hebben, maar regelt ook zaken voor organisaties <50 medewerkers met

betrekking tot personeelsvertegenwoordiging of personeelsvergadering.

Voor bedrijven die minder dan 5 medewerkers hebben regelt de WOR de verplichte communicatie via personeelsvertegenwoordiging of –vergadering.

- 5B In de OR van Tuba zitten hoofdzakelijk managers. De norm vereist dat extra aandacht wordt gegeven aan de participatie van ‘non managerial workers’ bij onder meer:
- gevaren identificatie en bepalen van risico’s;
  - bepalen van acties om gevaren en risico’s te beheersen;
  - identificatie van behoeften ten aanzien van competenties, training;
  - onderzoeken van incidenten en afwijkingen.

Hoe kan zonder de aanwezigheid van ‘non managerial workers’ in de OR de participatie bij Tuba worden ingevuld?

5

GEWENSTE BENADERING 5A T/M 5B

- 5A Er is sprake van betrokkenheid bij de besluitvorming wanneer personeel ook daadwerkelijk invloed heeft op het te nemen besluit. In de Wet Ondernemingsraad (WOR) is een aantal aan het arbomanagementsysteem gerelateerde besluiten opgenomen welke de instemming van de WOR behoeven. De ondernemingsraad (OR) of de personeelsvertegenwoordiging (PVT) moeten bijvoorbeeld met de RI&E en het plan van aanpak instemmen. Wanneer aan de WOR wordt voldaan heeft een organisatie voldoende invulling gegeven aan de eis uit de ISO 45001 tot consultatie van personeel.
- 5B In het geval dat de ‘non managerial workers’ niet rechtstreeks in de OR-zitting hebben, kan Tuba zorgen dat het personeel wel op de hoogte is van de informatie (zoals de RI&E) en in de gelegenheid is om eventueel commentaar via de OR-leden in te brengen. Ook kan Tuba de OR-leden vragen om het personeel vooraf te betrekken.

Bedrijfsbeschrijving Tuba technische handelsonderneming B.V.

Tijdens de auditordagen ISO 45001 editie 2017 hebben de casevragen betrekking op het fictieve bedrijf Tuba technische handelsonderneming B.V. Onderstaand wordt het bedrijf beschreven. Bij het opstellen van de beschrijving en documenten is gebruik gemaakt van informatie van OHSAS 18001-gecertificeerde bedrijven.

- Tuba importeert gereedschappen en machines voor de metaalverwerkende industrie. Machines worden geleverd, onderhouden en verhuurd. Tuba keurt en kalibreert machines.
- Het assortiment van Tuba bevat zowel vast te installeren machines als meer handgereedschappen.
- Tuba heeft een hoofdvestiging en vier nevenvestigingen. Indien van toepassing worden machines op locatie van de klant geïnstalleerd, onderhouden en gekeurd/gekalibreerd.
- Tuba heeft tien service/afleverauto's met personeel dat op locatie machines aflevert en onderhoud verzorgt.
- Tuba heeft circa 150 werknemers. Deze zijn voor circa 80% in vaste dienst, 10% heeft een tijdelijk contract en circa 10% werkt op uitzendbasis.
- Tuba heeft een arbomanagementsysteem waaronder alle activiteiten van Tuba vallen.
- Tuba heeft op de hoofdvestiging de volgende afdelingen/activiteiten:
  - kantoor (administratie, verkoopbinnendienst, inkoop, planning);
  - showroom;
  - magazijn met machines, gereedschappen etc.;
  - magazijn met gevaarlijke stoffen (zoals smeer- en koelmiddelen);
  - werkplaats waar machines evt. worden gemodificeerd, onderhouden en gekeurd/gekalibreerd;
  - aflevermagazijn. Hier worden orders voorbereid voor transport naar de klant.
- De wijze waarop producten worden getransporteerd is afhankelijk van de aard van de producten. Zware machines (meer dan circa 150 kilo) worden door een extern transporteur vervoerd. Kleinere artikelen en gebruiksartikelen worden per pakketpost verstuurd. Machines die moeten worden geïnstalleerd en/of instructie behoeven worden door Tuba zelf afgeleverd.

Tuba heeft sinds 2010 een OHSAS 18001-gecertificeerd arbomanagementsysteem. Tuba heeft een milieu- en kwaliteitsmanagementsysteem gecertificeerd op basis van ISO 9001 en ISO 14001. Tuba is bezig de overgang naar ISO 14001:2015 en ISO 9001:2015 te maken. Omdat het een geïntegreerd managementsysteem is, wil Tuba het arbomanagementsysteem op basis van OHSAS 18001 gelijk ook aanpassen op basis van de ISO/DIS 45001.

Bij het doornemen van de ISO/DIS 45001 komen er een aantal vragen op over de wijze waarop onderdelen van de norm in de praktijk moeten worden ingevuld, c.q. de invulling van OHSAS 18001 voldoet.

Contact

U bent van harte uitgenodigd uw vraag aan ons voor te leggen.

Bedrijven, organisaties, adviseurs, toezichthouders, certificatie-instellingen en andere belanghebbenden helpen we graag verder.

Mijn.sccm is hét kennisplatform voor ISO 14001 en OHSAS 18001/ISO 45001.

Op mijn.sccm vindt u onder andere samenvattingen van de meest relevante milieu- en arbowet- en -regelgeving en halfjaarlijkse overzichten van gewijzigde wet- en regelgeving.

Kijk op mijn.sccm.nl en meld u aan!

Stichting Coördinatie Certificatie Milieu- en arbomanagementsystemen

Postbus 13507
2501 EM Den Haag
T 070 - 362 39 81
info@sccm.nl
www.sccm.nl

Uitgave SCCM, Den Haag, 21 november 2018